

‘Voor bange professionals breken moeilijke tijden aan’

Filosoof en TEDx-spreker Ruud Veltenaar blikst alvast vooruit op het KNB-symposium voor kandidaat-notarissen. Of de notaris straks nog wel floreert, hangt van zijn innovatieve kwaliteiten af.

TEKST Mariska Jansen | BEELD Truus van Gog

‘D e wereld waarin wij leven, is snel en radicaal aan het veranderen. We zijn op weg naar een volgende fase in onze beschaving, met een focus op welzijn in plaats van welvaart. Dat heeft voor alles en iedereen en dus ook voor het notariaat grote gevolgen.’ Ruud Veltenaar schuwt als spreker en inspirator grote woorden niet. Ook in video’s op internet koppelt hij moeiteloos mondiale veranderingen aan innovatiemogelijkheden en de toekomst van een branche.

Veltenaar verdiende zijn sporen in de corporate wereld. Hij werkte onder meer voor McKinsey in de VS en richtte zelf bedrijven op als Planet Internet en Parkmobile. Hij is een veelgevraagd keynote speaker voor bedrijven en instellingen over de hele wereld. Daarnaast is hij als bijzonder hoogleraar leiderschap en innovatie verbonden aan het instituut International Schools of Business Management in Londen. Op 23 november spreekt hij op het symposium voor kandidaat-notarissen over innovatie en de toekomst van het notariaat.

FUNDAMENTELE CRISES

‘Voordat die toekomst zich heeft aangediend, zullen we een aantal fundamentele crises het hoofd moeten bieden’, vertelt Veltenaar. ‘Deze zijn behoorlijk ontwrichtend en zullen langer dan een generatie aanhouden en diep inwrijven op onze samenleving.’

De eerste crisis die hij noemt, is de ecologische. ‘De klimaatverandering is voor ons de grootste uitdaging aller tijden. Als we op de huidige voet blijven produceren en consumeren, stijgt de temperatuur op aarde met drie tot vijf graden en zijn de gevolgen deze eeuw onomkeerbaar. Tegelijkertijd geven veel grote bedrijven en overheden aan nog decennialang door te gaan met het verbranden van fossiele brandstoffen.’

De tweede crisis heeft een sociaaleconomisch karakter en gaat over de steeds groter wordende kloof tussen de *haves* en de *have-not’s* en de toekomstige problematiek rondom de euro. Linksom of rechtsom leidt dit tot een economische crisis in Europa waarbij minimaal 25 procent van de welvaart wordt ingeleverd.

KNB-symposium ‘De ondernemende kandidaat-notaris’

De derde en laatste crisis betreft de combinatie van werk en welzijn. Hoe dringen we het hoge aantal mensen met een burn-out terug en zorgen we voor gezonde bedrijven die minder gericht zijn op rendement en prestatie?

TRANSFORMATIE

Een drijvende kracht achter de transformatie die Veltenaar voorspelt, zijn de zogenaamde ‘exponentiële technologieën’. ‘Zij gaan onze wereld veranderen op een manier die we nog niet eerder hebben gezien’, zegt hij. ‘Ze leiden tot sociale innovatie en democratisering van producten en diensten. Kijk naar het succes van zonnepanelen. De nieuwe generatie zonnepanelen geeft ons de mogelijkheid zelf elektriciteit op te wekken tegen 2,8 cent per kilowatt. Terwijl de grote centrales elektriciteit produceren tegen een kostprijs van ruim 5 cent per kilowatt.’

Het kenmerk van een exponentiële technologie is dat deze zich razendsnel ontwikkelt en vervolgens alles doet veranderen. Zo’n heel belangrijke technologie is blockchain. Vergelijkbaar met een immens digitaal grootboek dat toegankelijk is voor iedereen en tegelijk zeer goed beveiligd is. Het is bijvoorbeeld het systeem achter de virtuele munt Bitcoin. ‘Blockchain geeft mensen de mogelijkheid afspraken en financiële transacties zelf vast te leggen en online te registreren,’ zegt Veltenaar. ‘Binnen tien jaar zijn het Kadaster en de betaal-systemen van banken volslagen overbodig. Blockchain zal minstens zo betrouwbaar zijn als de registers die we nu kennen. Ik kan er bijvoorbeeld in vastleggen dat mijn huis mijn eigendom is. Iedereen over de hele wereld kan zich hiervan op de hoogte stellen en de eigendomsakte lezen die daarbij hoort.’

ESSENTIE

De wereld verandert snel en radicaal en daar moet je als mens en notaris in mee, is de boodschap van Veltenaar. ‘Het notariaat zal zich moeten bezinnen op de essentie van zijn dienstverlening. Net als alle andere partijen, bedrijven en instanties zal het zich opnieuw moeten afvragen waarom ze bestaan en welke meerwaarde financieel, ecologisch en sociaal

gecreëerd moet worden. Innovatief ondernemerschap is niets anders dan je aanpassen aan nieuwe omstandigheden. Notarissen zullen zelf op zoek moeten gaan hoe ze opnieuw van waarde kunnen zijn. Creativiteit en innovatievermogen zijn daarbij belangrijk. Durf jij als proactieveeling, als *game changer*, het verschil te maken of wacht je liever af en denk je: het zal mijn tijd wel duren?’

PROCESBEGELEIDER

‘Ik denk dat de controlerende en registrerende rol van notarissen in de toekomst onder druk zal komen te staan’, zegt Veltenaar. ‘Technologisering en sociale innovatie leiden tot democratisering van dienstverlening. Maar in die mogelijkheden van de technologie zitten ook kansen voor een notaris. De behoefte om

Minder denken in succes en meer denken in waardecreatie

zaken eenduidig en betrouwbaar in blockchain vast te leggen, zal in die digitale wereld alleen maar toenemen. Notarissen zullen daarin minder uitvoerend zijn, maar meer de rol van procesbegeleider en adviseur op zich nemen. Daarnaast kunnen ze gaan vastleggen welke bedrijven en mensen waarde creëren, of dat nalaten of zelfs waarde vernietigen. Die bevindingen kunnen ze in blockchain registreren, zodat voor iedereen inzichtelijk is dat een bedrijf als Shell op grote schaal ecologische en sociale waarden vernietigt en de coöperatie op Texel bijdraagt aan het welzijn op aarde.’

Volgens Veltenaar zullen blockchaintechnologie, artificiële intelligentie en andere exponentiële technologieën veel routinematig werk overnemen. Niet alleen notariskantoren gaan dit merken, dat geldt ook voor de hele zakelijke dienstverlening, voor advocatenkantoren, accountantskantoren en zelfs de

rechterlijke macht. Het is een verlengstuk van de technologisering die de laatste decennia overal zijn intrede heeft gedaan.

EXPERTSYSTEEM

‘Als visiting professor aan het Massachusetts Institute of Technology in Boston heb ik redelijk zicht op technologische innovatie. De ontwikkelingen gaan zo hard dat advocatenkantoren op alle continenten de deuren sluiten, omdat ze niet langer nodig zijn. Burgers kunnen door artificiële intelligentie en big data zelf een groot deel van hun procesvoering voorbereiden.’ Veltenaar voorspelt dat de rechtspraak binnen 25 jaar voor meer dan 75 procent is vervangen door een expertsysteem. Uitsluitend zeer gevoelige zaken als zedendelicten worden dan nog in de rechtbank behandeld.

Hij heeft het, als het gaat om vergaande technologische ontwikkelingen, niet over online diensten als Doehetzelfnotaris.nl en de Notarisservice van HEMA waar je goedkoop online je eigen akte kunt samenstellen. ‘Dat is bij wijze van spreken nu al een voorbeeld uit de prehistorie. Het is slechts een tussenstap, waarbij ook andere partijen notariële diensten aanbieden tegen een veel lagere prijs’, zegt Veltenaar. ‘Het notariaat heeft geprobeerd zijn tarieven te beschermen en gezegd dat de HEMA niet tot deze diensten in staat zou zijn. Dat is een naïeve gedachte.’

‘Laat ik duidelijk zijn, als ik in de nabije toekomst in blockchain een eigendomsakte of andere zaken wil vastleggen, krijg ik hooguit keuzestress van de gratis “voorbeelden op maat” waaruit ik kan kiezen. Je hoeft geen futuroloog of trendwatcher te zijn om te zien dat veel routinematig werk wegvalt. Ook op hbo- en wo-niveau. Voor bange professionals breken moeilijke tijden aan, maar mensen die het woord *fear* lezen als *feeling excited and ready*, zullen kansen zien en die benutten. Minder denken in succes en meer denken in waardecreatie dus. Of zoals Mahatma Gandhi ooit heeft gezegd: “Wees jij nou de verandering die je in de wereld wilt zien!” ■